

права, ухиляється від виконання судового рішення, на неї може бути накладено штраф відповідно до Цивільного процесуального кодексу України.

Сплата штрафу не звільняє особу від обов'язку виконати рішення суду (ст. 279 ЦК України) [9]. Адміністративна відповідальність за неоприлюднення інформації, обов'язкове оприлюднення якої передбачено законами України, а також за незаконну відмову у прийнятті та розгляді звернення, інше порушення законодавства про звернення громадян тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб відповідно до ст. 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення [1]. У деяких випадках за порушення права на доступ до публічної інформації, яке завдало істотної шкоди, службову особу, винну у такому правопорушенні, може бути притягнуто до кримінальної відповідальності відповідно до ст. 367 Кримінального кодексу України [3].

Висновки. Підсумовуючи, зауважимо про те, що право на доступ до інформації є надзвичайно важливим у суспільному житті кожної людини та громадянина України. Сьогодні підґрунтя його правового регулювання складають нормативно-правові акти, які є доволі чисельними. Водночас із проведеного дослідження зрозуміло, що за порушення реалізації права на доступ до інформації передбачено відповідальність, настання якої залежно від заподіяної шкоди регулюється різними правовими актами. Однак це не є перешкодою для здійснення правосуддя у вказаній сфері відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
2. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
4. Право на доступ до інформації як елемент правового статусу особи: роз'яснення Міністерства юстиції України від 03.05.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0012323-12>.
5. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n112>.
6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
7. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.
8. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#n182>.
9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n1514>.

Л.Г. Чистоклетов
професор кафедри АП
Навчально-наукового інституту права, психології
та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»,
д.ю.н., професор

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ

Проблеми забезпечення прав і свобод людини та громадянина Національною поліцією з кожним роком стають більш актуальнішими ніж це було до Революції Гідності. І, насамперед, ця тенденція вказує про серйозні зміни, які відбулися в діяльності поліції з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію», відповідно до якого державою було введено норму «Дотримання прав і свобод людини», яка зобов'язує поліцію виконувати свої завдання щодо «забезпечення дотримання прав і свобод людини...» [4].

Нова філософія у сучасних умовах поліцейської діяльності при здійсненні заходів щодо забезпечення прав і свобод людини базується на дотриманні оновлених положень Конституції України, законів та інших нормативно-правових актів. З метою імплементації у національне поліцейське законодавство, діяльність Національної поліції також базується на доктринально-правових положеннях міжнародного законодавства, зокрема, Кодексу поведінки посадових осіб з підтримки правопорядку, в якому зазначається, що при виконанні своїх обов'язків службовці органів правопорядку повинні поважати і захищати людську гідність, підтримувати та захищати права людини стосовно всіх осіб [3], Декларації про поліцію, яка вказує на обов'язок поліцейських захищати своїх громадян та суспільства від насилля, пограбування та інших публічно небезпечних діянь, як це встановлено законом [2], Рекомендації Rec (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи від 19 вересня 2001 року «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ціль яких полягає у:

- підтримці публічного спокою, забезпеченні права і порядку в суспільстві;
- захисті і дотриманні основоположних прав і свобод особи, закріплених, зокрема, в Європейській конвенції про права людини;
- запобіганні та подоланні злочинності;
- виявленні злочинів;
- наданні допомоги і послуг суспільству [5].

Варто також наголосити, що у сьогоднішній умовах Національна поліція на відміну від пострадянської міліції позбавлена впливу від окремих партій, політичних рухів та громадських організацій і, застосовуючи принцип політичної нейтральності, професійно надає громадянам поліцейських послуг на засадах справедливості, рівності та неупередженості.

Проте, визначаючи позитивні зрушення в реалізації основних завдань поліції щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина, в її діяльності залишаються не вирішені питання як у теоретико-правовому та і в практичному аспектах. Так, у 2015 році було не заслужено ліквідовано транспортну поліцію, на яку покладалося завдання не тільки у протидії злочинам на транспорті, а також забезпечення прав, свободи громадян і захисту їх життя та здоров'я на залізничному транспорті. Також, *не надто обачливо* було ліквідовано Управління боротьби з організованою злочинністю, де зосереджувалося найкращі слідчі та оперативники, які користувалися міцним оперативним апаратом негласних працівників та даними бази «Скорпіон» ГУБОЗ МВС України, в якій накопичувалося інформація про злочинні формування та їх лідерів, які протиправними діями посягали на права, свободи громадян, національну безпеку, безпеку економічного розвитку, національні цінності, інтереси суспільства та держави. І якщо динаміка перших років розвитку Національної поліції була зосереджена на зміцненні її центрального апарату, то на місцях в територіальних органах поліції залишаються не вирішені проблеми із слідчими підрозділами поліції, які перевантажені великою кількістю кримінальних справ, а також значним відтоком кадрового потенціалу поліції, яких не влаштовують матеріальні та інформаційно-комунікативні умови несення повсякденної служби. І як вказується багатьма теоретиками та практикаками в сфері діяльності поліції – Національна поліція України є «масивною та складною ієрархізованою системою...» з яскраво «...вираженим консерватизмом» [1, с. 136].

Всі ці та інші негаразди негативно впливають на оцінку діяльності поліції у вирішенні завдань щодо успішного забезпечення прав і свобод людини та громадянина.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біліченко В.В. Забезпечення національною поліцією України прав і свобод людини. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2016. Серія ПРАВО. Випуск 40. Том 1.
2. Декларація про поліцію: Резолюція (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи N 690 від 8 травня 1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_803
3. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримки правопорядку: Резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282/stru#Stru.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
5. Рекомендації Rec (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики»: ухвала Комітету міністрів Ради Європи від 19 вересня 2001 р. URL: <https://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rec1.pdf>.